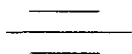

Sulinet Digitális Tudásbázis, SZFP = Szakiskolai Fejlesztési Program, IKT = Információs és Kommunikációs Technológiák, TIOK = Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program).

A könyv tanulmányai jól érzékeltetik szakmabeliek és kívülállók számára egyaránt, hogy a HEFOP-program Szent-Györgyi Albertnek az iskoláról vallott gondolataira épül:

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét.”

DR. H. TÓTH ISTVÁN

egyetemi docens

Károly Egyetem Filozófiai Fakultása

Prága

Dr. Zimányi Árpád (szerk.): Hagyomány és újítás a helyesírásban

2007 áprilisában jelent meg az Eszterházy Károly Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének új, 340 oldalas kiadványa, a „**Hagyomány és újítás a helyesírásban**” című, amely rangos jubileumhoz kötődik. 1987-ben adott otthont Eger város főiskolája a pedagógusképző intézmények első országos helyesírási versenyének. Az immár húsz alkalommal megrendezett vetélkedéshez nagy érdeklődéssel kísért, elméleti és gyakorlati kérdéseket taglaló szakmai konferencia is kapcsolódott. Az előadásokat közkinccsé tudták tenni az előadók, karöltve a szervezőkkel, hogy a szélesebb szakmai közönség is mielőbb kamatoztathassa a legfrissebb kutatási eredményeket. Népszerű sorozatot sikerült elindítaniuk és fenntartaniuk a Nagy J. Béla nevét viselő helyesírási rendezvény szervezőinek.

Ez a kötet válogatás az eddig megjelent kiadványokból. Bőséges forrásból merítettek a szerkesztői: BOZSIK GABRIELLA, EÖRY VILMA és V. RAISZ RÓZSA, valamint a könyv lektora és felelős szerkesztője: ZIMÁNYI ÁRPÁD. A magyar helyesírás történetének és elméletének, valamint a helyes írás gyakorlatának kérdései mellett hangsúlyosan szerepelnek a könyvben a helyesírás-tanítás módszertanát bővítő útmutatók, tanácsok. Jó érzékkel válogatták a helyesírás fejlesztése és ellenőrzése érdekében bármikor kamatoztatható feladatsorokat, munkalapokat. A 18 szerző 29 tanulmányát két vastosabb fejezetbe tagolták a szerkesztők „*Folytonosság és változékonyság a helyesírásban*”, valamint „*Helyesírás-tanítás, helyesírási versenyek*” címmel.

Most a helyesírás-fejlesztő munkánkban közvetlenül hasznosítható tanulmányokról szólnak.

FÁBIÁN PÁL a „*Helyesírási szabályzatunk 11. kiadásáról (Helyesírás-politikai eszmefuttatás)*” címmel a szabályzatok elavulásának három kiemelkedő okát világítja meg ebben a feltartóztathatatlan folyamatban. A nyelv szüntelen fejlődése a példatárak korrodálódását eredményezi: nő az elavult szavak köre, dinamikus erejű az új szavak és kifejezések születése, tehát a nyelv túllép a szabályzatokon. A szabályzat elavulásában szerepet játszanak a nyelvtudomány friss kutatási eredményei, ezek beépülnek az iskolai nyelvtanításba. A harmadik ok a

társadalom igényeinek változása, a használók a korábbinál bővebb, részletesebb, időszerűbb tájékoztatást várnak. Végül megállapítja, hogy a kialakult írásszokás ilyen-olyan szándékú megbotlygatása visszaüthet, helyesírási anarchiához vezet(het).

„A Károli-biblia és a helyesírás” kapcsolatát elemezve SZATHMÁRI ISTVÁN rávilágít a történeti tényre: „a magyar helyesírás kialakulásában fontos állomás volt az ún. protestáns helyesírásnak a létrejötte, amelynek viszont igen lényeges részletét jelentette a Károli-biblia képviselte változat”. Meghatározóan segítette a magyar irodalmi nyelv kialakulását, hatott az egyszerű emberek gondolkodás-, beszéd- és kifejezőmódjára, továbbá alakította a nemcsak reformált hitű költőink, íróink nyelvét, stílusát is. A Károli-biblia helyesírása hozzájárult a magyar szabályozott írásmód, a helyesírási-rendszer létrejöttéhez. Fontos áttekintést ad a szerző a fonematikus hangjelölés alakulásáról, hasznosítsuk bátran nyelvtörténeti és helyesírási-fejlesztő tanári munkánkban.

Honnan, miféle jelentéstartalommal való a helyesírás tudományában és gyakorlatában az értelemtükrözés? A kérdést FÁBIÁN PÁL járta körül az „*Értelemtükrözés helyesírásunkban*” címmel. A terminus technicus a helyesírási szabályzat 11. kiadásnak 2. pontjában olvasható hivatalosan is. A normakövető magyar írás sok tudástartalmat tükröz a magyar nyelv rendszeréből. Gondoljunk a szóelemek feltüntetésére, a tulajdonnevek érzékeltetésére, az egybe- és a különíráásra a szókapcsolatok és az összetételek tekintetében. Fábrián Pál helyesírási elemzéséből a sokszínű helyesírás-fejlesztő munka fontos támaszt kap, jelesül a természeti földrajzi nevek írását segítő elvnek az összefoglalásával egy szemléltető táblázatban, melynek nemcsak a nyelvészeti szakkifejezéseit, hanem a példaanyagát is kamatoztathatjuk.

A gondolatok elkülönítésében, szerkezeti részeinek egymáshoz kapcsolódásában és más funkciókban is álló grafikai jelölésekkel foglalkozik KESZLER BORBÁLA „*A magyar írásjelhasználat jellemző sajátosságai*” címmel. Sajnálatos, hogy a rendkívül gazdag körük bizonyíthatóan mind szegényesebben érvényesül a mai írásgyakorlatunkban. A nemzetközi kitekintésből megtudjuk, hogy „az európai írásjelhasználat viszonylag egységes rendszert alkot”. Ugyanakkor fellelhetőek az egyes nyelvcsoportok, nyelvek írásjelhasználatában az eltérések is. A német, a magyar és az orosz a tagmondatok tagolásában szigorúbb elveket követ, mint az angol és a francia írásszokás. Kimutathatóak speciális sajátosságok is. A spanyolban a kérdő mondatokat kérdőjelpár, a felkiáltó és a felszólító mondatokat felkiáltójelpár fogja közre. A megszólítással kapcsolatos írásjel is változatos: a spanyolban kettőspont áll, a magyarban vesszőt teszünk. Akik oroszul tanultak vagy tanulnak, tudják, hogy bizonyos névszói állítmányú mondatok alanyi-állítmányi részét gondolatjellel tagoljuk. Megnyugtató számunkra a szerző megállapítása: „A magyar helyesírás oldaláról tekintve a kérdést: a magyar írásjelhasználatban alig van olyan szabály, amelyik valahol ne lenne meg az európai helyesírásban (természetesen elsősorban a németben, az oroszban és az angolban)”. Korábban a német, majd az orosz írásjelezés hatása volt erőteljesebb nálunk, újabban az angollal kell számolnunk.

Elmélyülten búvárkodhatunk PÁSZTOR EMIL „*Helyesírási szabályosságok a j hangnak j betűvel való jelölésében*” című dolgozatában, amelynek kulcsmondata így szól: „a hagyományos ly betűnknek nemcsak múltja és jelene, hanem jövője is van”. Figyelmeztetés ez mindannyiunknak: azoknak is, akik kiváltani szándékozzák az ly betűt a j-vel, ugyanakkor nekünk is, akik azt állítjuk, hogy ez az egyszerűsítő változtatás nem egykönnyen végrehajtható reform. Pásztor Emil korábban már rendszerezte az ly betűt tartalmazó szavakat, most azokra a szabályszerűségekre mutat rá, hogy mikor frunk hagyományosan j betűt. A szerző tanulságos csoportokat alkotott, ezeket gazdag példatárral támasztotta alá úgy, hogy ahol csak lehetett, élt a kivételek citálásával is.

A „*Valóban súlyos probléma-e a magyar helyesírásban a j-hangú szóállománynak a két betűje?*” című dolgozatában HANGAY ZOLTÁN két súlyos érvet hoz elő arra, hogy miért nem okozhat különösebb gondot a *j* és az *ly* írása egy magyar ember számára; az egyik: a műveltség, a másik: a szókincs. Egyik sem létezhet a másik nélkül. A szerző számadatai, rendszercsoportjai és példatárai arról győzik meg az olvasót, hogy a 2061 *j* betűs, továbbá a 871 *ly* betűs (összesen 2932) szó csak első látásra tűnik szétfolyó halmaznak. Ha szótárhasználóként közelítünk a *j* hangú szóállományhoz, sokkal eredményesebb ismeretalkalmazási szinthez jutunk, mint léleknélküli bemagolással, sematikus szabálytanítással, ugyanis mindig akad egy-két kivétel, az adott sorból kilógó *j-s* vagy *ly-es* szavunk.

A helyesírási kiadványokat forgatnunk kell, hogy az írásmóddal összefüggő kétségeinket szakszerűen tudjuk orvosolni – int bennünket „*Újszerű helyesírási problémák megoldása kézikönyvek segítségével*” címmel PÁSZTOR EMIL, aki azt vizsgálja, hogy ugyanazok a földrajzi névelemek a tárgyi valóságtól függően többféleképpen is leírhatóak, és mindegyik változatok helyesek lehetnek, például a *homok, malom, torony, patak* stb. esetében is. A kis- és nagybetűs kezdőformák mellett az egybe- vagy különírt megoldásokat s a kötőjelezést sem zárhatjuk ki (*homok – Homok, [a] homoki malom, [a] Homoki Malom, Homoki Malom, Homoki Malom csárda, Homoki-malom, Homokimalom*): Fontos tudnivalókra irányítja a figyelmet a szerző: helyesírási szabályzatunk 187. pontja kibővült az alapítványok, az egyesületek, a pártok nevének írásával kapcsolatban, továbbá a tulajdonnevek köre gazdagodott nemzeti ereklyéink nevével (*Szent Jobb, Szent Korona*).

Azt mutatja be FERCSIK ERZSÉBET „*Az akadémiai helyesírási szabályzatok és a személynevek írása*” címmel, hogyan foglalkoztak e kiadványok 1832-től napjainkig a személynevek rögzítésével. A Magyar Tudós Társaság a magyar nyelv ügye érdekében támogatta egy helyesírási szabályzat megalkotását. Ez összefoglaló és javaslattevő szerepű is volt egyszerre. A szerző rámutat a helyesírási szabályzat történetének merevebb, a nagyközönségtől és az igényesebb színvonalú sajtófélék írásgyakorlatától elzárkózó szakaszaira is. Az 1984. évi helyesírási szabályzatunk a 155–171. pontokban részletezi a személynevek írásmódját: az alakok, a toldalékos és jelzős személynevek, a személynév és valamely közszó által alkotott szerkezetek, valamint a képzőszerű utótagot tartalmazó személynevek írásformáit. Könnyen áttekinthető táblázatok segítik a további kutatásokat és a helyesírás-fejlesztő munkát.

BOZSIK GABRIELLA logikus fejtegetéssel bizonyítja, hogy az intézménynevek mint új keletű tulajdonnévfajták helyesírása 1832-től 1994-ig sok változáson ment keresztül. „*Az intézménynévírás alakulása 1832-től napjainkig az akadémiai helyesírási szabályzatok alapján*” címmel mutat rá a gondok egyik forrásvidékére: „Az intézménynév főként jelentése és szerkezete miatt esik a tulajdonnév és a köznévi átmeneti zónájába, hisz legalább annyi tulajdonság köti a tulajdonnévhez, mint amennyi a köznévhöz”. Az intézménynevek helyesírását elsőként az bonyolítja, hogy az elemeik az eredetüket tekintve közsavak; ugyancsak írásnehezítő körülmény, hogy gyakran a szabályos tulajdonnévi forma helyett annak a rövidített változatát alkalmazzuk. A tulajdonnevek körében a legszembetűnőbb gyarapodást az intézménynevek érték el. Ezért tartja helyénvalónak a valódi intézménynevek és az intézménynévszerű elnevezések elemző, logikusan rendszerező elkülönítését, csoportosítását Bozsik Gabriella, aki szemléltető, a történeti kutatást és a tanári munkát is segítő összefoglalást szerkesztett arról, miként alakult az intézménynevek helyesírása 1832-től 1994-ig.

A „*Nagybetűsítések mai írásgyakorlatunkban*” címmel ZIMÁNYI ÁRPÁD arra keresi a választ, hogy mi húzódhat meg a nagybetűsítésnek nevezett jelenség mögött. A teljességre törekvő kutatása nyomán kisebb-nagyobb népességből álló négy csoport (pl.: nagy kezdőbetűs

írásmód, külön nem szabályozott újabb jelenségek stb.) és tizenhat alcsoport (pl.: rendezvények, állatfajták, templomok neve stb.) sorozatát alkotta meg a szerző, hogy a nagybetűsítés okaival összefüggő általánosabb következtetések levonására jusson. Dolgozata további alfejezeteiben egyenként veszi szemügyre az intézménynévszerű megjelöléseket; az intézmények alárendelt egységeinek nevét; az ünnepek, nevezetes napok írásmódját; a márkanevek leírásformáit, az ételek, italok nevét; a lexikonok, kézikönyvek címét; az értékpapírok, biztosítási formák nevét; a felekezetek, rendek, templomok megnevezésének kérdéseit; az állatfajták nevét; a közszói betűszók helyesírását; az expresszvonatok nevét; a hónapok nevét; a különböző foglalkozások, beosztások megnevezését; a rádió- és tévéműsorok címét; a családnév előtti *dr.* rövidítés írásmódjának kérdését; a hivatalos iratok, bizonyítványok nevét.

Igaza van FERCSIK ERZSÉBETnek, hogy a reklámok középpontjában figyelemfelhívásul, érzelemkiváltásul stb. a márkanév áll, gyakran mondatban, még többször todalékolt formában. „*A név kötelez*” címmel azt tárja fel, hogy a márkanevek írásakor miféle nyelvi és nem nyelvi szempontok érvényesülnek. A helyesírási szabályzat 11. kiadása két pontban foglalkozik a márkanevek írásmódjával. Ezért is üdvözlendő a szerző észrevétele: „Hiányzik... a márkanevek jellegzetes nem verbális jegyeinek megjelenése az írott vagy a nyomtatott szövegben és a márkanevek, különösen az idegen eredetű márkanevek todalékolása”.

A szinte az egész életünket behálózó mozaikszókkal, a tulajdonnevek egyik körével foglalkozik VÖRÖS FERENC „*Széljegyzetek a mozaikszók helyesírásához*” címmel. A mozaikszók két fajtájának: a betűszóknak és a szóösszevonásoknak a sokoldalú elemzése után a szerző rámutat a rövidítések és a köznévi betűszók között kialakult átmeneti csoportra (*kft.*, *bt.*, *zrt.* stb.). Ezt az átmeneti csoportot egyrészt az jellemzi, hogy a szerkezetük teljességgel azonos a betűszókéval, ennek ellenére pontot teszünk a végükre, másrészt az írásgyakorlatban nem annyi pontot használunk, ahány különírt szóból alkotjuk őket. Okkal rögzíti a szerző, hogy helyesírási szabályzatunk 11. kiadásának a több tekintetben megengedő kitétele „korlátlanul nem alkalmazható”.

Azt tanácsolja ELEKFI LÁSZLÓ a „*Kis és nagy hibák a számok írásában*” című dolgozatában, hogy ajánlatos különbséget tennünk a számok írásakor az értelmet nem zavaró hibás írásmód és az értelemzavaró hibák között. Mindeközben alapelvnek kell tartanunk: „Nem ajánlatosak például a számjeggyel és számnévvel vegyesen alkotott szerkezetek (mint *kétmillió 586 ezer*)”. Figyelmet érdemelnek az indexszámmal írandó mértéknevek, hiszen nem mindegy, miképpen rövidítjük a négyzetmétert, helyesen: m^2 , semmiképpen sem *nm*, ez ugyanis a nanométert jelent, ami nem más, mint a milliméter ezermilliomod része.

Hogy lehet-e számítógépen is tanulni a helyesírást, arra TÓTH ETELKA ad meggyőző, izgalmas megoldásokkal illusztrált választ „*Helyesírás és számítógép*” címmel. Kétségtelenül tanulást segítő a HUNOR (Hungarian Orthography) programcsalád, amelynek részei követik „A magyar helyesírás szabályai” 11. kiadásának szerkezetét és szabályait. A szabályzat 299 pontját feladatokba építve mintegy 99%-os feldolgozottsággal képes kezelni. Az adatbázis körülbelül négyezer nyelvi egységből (= szótó, szóalak, todalékok) áll. Koherensnek nevezhető a helyesírást alapozó és fejlesztő programcsomag, mert a szerkezete, valamint a menürendszere egységes, valamennyi témakör tartalmaz útmutatót, bemutatót, gyakorlást, játékot, tesztet, továbbá mindegyik közli az eredményeket is. Logikusan felépítettek, ugyanakkor játékedv fokozóak is a megoldásra kínált, didaktikailag és nyelvpedagógiai szempontból szintén változatos feladatok.

Helyesírásunk logikáját bizonyítja BENCÉDY JÓZSEF a „*Megtanulható, megtanútható-e a helyesírás?*” című elemzésében. A logikus gondolkodás segíti megérteni a kiejtés és a szó-

elemzés elvének az összefüggését. A nyelvtan ismerete is szükséges a logikus gondolkodás mellett a szókapcsolatok rögzítésekor, ezek egybe- vagy különírásakor. Idetartozik a kötőjellel való írás, ezt használjuk a mozgószabállyal írandó alakulatokra is (*a használt autók kereskedője = használtautó-kereskedő*). Kétségtelen, hogy az egybe- és a különírás helyesírási rendszerünk legnehezebb területe. Itt is segít a logikus gondolkodás, az értelemtükrözés, a nyelvtanismeret, együttesen: a jelentésváltozás megértése, annak írásbeli megoldása.

Nem lehetünk elégedettek a helyesírástudásnak jelenlegi állapotával, számba kell venni a nehézségeket a további teendők érdekében. Ezt tette ZIMÁNYI ÁRPÁD a „*Helyesírás-tanításunk gondjairól*” címmel. Szembenézett a helyesírás-tanítást nehezítő tényezőkkel. A legelső: évtizedek óta csökken az anyanyelvi órák száma. A helyesírással foglalkozók számára egyértelmű, hogy a helyesírás tanítása és annak a tudatosság szintjére emelése elképzelhetetlen a nyelvtani alapok hiányában. Az olvasástanítási módszerekkel való kísérletezgetés közben is szem előtt tartandó, hogy a magyar helyesírásban nélkülözhetetlen az értelemtükröző jelleg érvényesítése mellett, a szótagolás biztos ismerete. A rendszerszemléletű, a logikus gondolkodást erősítő helyesírás-tanítást kell kövezetesen érvényesítenünk a mozaikszemléletű helyesírás-tanítás helyett. Nem segíti ügyünket a társadalmi hozzáállás sem: a különböző kiírások, utcai, bolti, hivatali feliratok, az ingyenes hirdetési újságok és szórólapok hemzsegnek a primitív helyesírási hibáktól. A televízió(k) felírataiban is sok a kifogásolnivaló.

„Egy magyartanár, egy tanító számára a javítás állandó vizsgálatot és egyben szembesülést is jelent avval, hogy tanítványai mennyire törekednek elsajátítani az írás mesterségét azon a fokon, amelyre szükségük lesz” – állítja HANGAY ZOLTÁN „*Ami a helyesírási hibák lelepleznek*” című dolgozatában. Helyesírás-fejlesztő munkánk e két kulcsszó mentén ragadható meg: „vizsgálat” és „szembesülés”. Ami e kettő között húzódik, az a felelősségteljes tanítás. Állandóan szem előtt kell tartanunk, hogy a magyar helyesírás értelemtükröző jellegű, vagyis a helyesírás nemcsak az írásképek külső megjelenési formájához tartozik, hanem a tartalomnak is lényeges része. A rossz helyesírókat a helyesírásuk (pontosabban szólva: a helytelen írásuk) miatt nemcsak nyelvtanból, hanem az általános műveltségük és a kulturáltságuk hiányai miatt is elmarasztalhatjuk.

Az iskoláztatás alapjaitól kezdve tartja helyénvalónak BOZSIK GABRIELLA a helyesírás-tanítást, tekintettel arra, hogy a gondos és folyamatos olvasás- és frásztanítás szerves részeként már az első évfolyamon elkezdődik. Erre a kikezdhethetlen tényre épül a helyesírást kutató szerző „*Helyesírási feladatlapok a tudásszint felmérésére, ellenőrzésére*” című dolgozata, amelyben az elmélyítést, a rendszerezést és a számonkérést egyaránt szolgáló feladatlapokat ad közre.

A főiskolák és az egyetemek legjobb helyesíróinak évenként megrendezett országos versenyére éveken át T. URBÁN ILONA szerkesztette a tollbamondásszövegeket és készítette a változatos, sokrétű, logikus gondolkodást, nyelvtani és szabályzatismereteket egyaránt igénylő, az élő nyelvből merítő versenyfeladatokat. „*Az országos helyesírási versenyek döntőinek feladatai*” címmel olyan válogatást állított össze, amely kiaknázható a mindennapi helyesírás-tanításban is.

„Szimbolikus jelentőségük van a helyesírási versenyeknek egy olyan világban, ahol a szóbeli kommunikációs formákat egyre inkább fölváltják az írásbeli változatok: a faxok, a számítógépes üzenetek” – állítja ANTALNÉ SZABÓ ÁGNES a „*Helyesírási erőpróbák az ELTE-n*” című összeállításában, azt fejtegetve, hogy a helyesírási ismereteket nem öncélú ismereteknek tekinti, hanem arra hivatottak, hogy a kommunikációban megnyilvánuló közlésbeli problémák

megoldását segítsék. Közreadja az 1994–1997-es tanévekben az ELTE-n megrendezett helyesírási versenyek feladatlapjait és tollbamondásszövegeit az érdeklődők munkáját támogatandó.

A tulajdonnevek írásának kérdéseire járult hozzá a tőle megszokott tudományos igényességgel BOZSIK GABRIELLA, amikor „*Néhány helyesírási gyakorlatsor a tulajdonnévírás témaköréhez*” címmel tudománytörténeti és anyanyelv-pedagógiai keretbe foglalta a gondosan megírt munkáltató feladatsorait. Kifogyhatatlanok a téma neves szakértőjének a logikus gondolkodást erősítő, a felelősségtudatot fejlesztő feladatötletei a személynevek, a földrajzi nevek, az intézménynevek, a márkanevek, a címek, a kitüntetések és a díjak nevének helyes, hibátlan írását segítő. A szerző értékes javaslatai a forgalomban levő tankönyvek, feladatgyűjtemények és helyesírási szakkönyvek választékát bővítik, színesítik.

Ennek az egrí tanulmánykötetnek az elmélyült, elemző olvasását követően nyugodtan kijelenthetjük, hogy a benne foglalt írások szellemisége és igazolt megállapításai kamatoztathatóak a mindennapi helyesírási-fejlesztő munkánkban.

Kísérje tiszteletre méltó elismerés és köszönet a „**Hagyomány és újítás a helyesírásban**” kötet valamennyi alkotóját ezért a munkáért! Megérdemlik.

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA
főiskolai tanár
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola
Debrecen

Pataki Gyula: Fiúkfalva Emlékalbum 2007.

A Magyar Pedagógiai Társaság megtisztelő kötelességének tett eleget, amikor Pataki Gyula – a Fiúkfalva egykori Gyuszi bácsija – szándékának megfelelően közreadta azt az Emlékalbumot, mely a magyarországi gyermekvédelem alig ismert kiemelkedő vállalkozását örökítette meg. Az utókornak egy a dolga, hogy összegyűjtse és feltárja a dokumentumokat, s a Fiúkfalva emlékét elhelyezze a gyermekvédelem és a XX. századi pedagógia történetében.

A Mécses Keresztyén Ifjúsági Egyesület gondozásában Debrecenben jelent meg Pataki Gyula „Nem erővel, sem hatalommal...” című könyve, mely az egykori fiúkfalvai nevelőotthon mindennapjába ad bepillantást. Először a Valahol Európában című filmben találkozhattunk az Emlékalbum témájával. A szerző pedagógiai munkájához kimeríthetetlen-tartalékokat halmozott fel azon tapasztalatokkal, hogy a legkritikusabb időben élhetett együtt olyan gyerekekkel, akik a nyers, kegyetlen életből kaptak ízelítőt.

A nevelőotthonba úgynevezett csavargó fiatalok kerültek, akiknek a Debrecen városához közel fekvő tanyai épületben nyílt lehetőség egy családi közösség kialakítására. Debrecen az évszázad sodrásában szinte menedékváros volt, úgy lett nagyváros. Tatár-, törökidőkből, elszegényedésből talált oltalmat a zaklatott települések ide menekülő lakossága. „Körülötte népek viharja, nézett át bérces Bihorba, nem védte falait bástya, torony, csak a hit...” (Grefás